

Rdeči vihar

Povest iz prve indijanske vojne za Ohio — Po starih virih pripoveduje Fric Steuben

Posvetovanje ni trajalo dolgo, že je prišel lord Denmor na čelu ostalih vojskovodij spet iz kolibe in naenkrat je zavladala tišina. Kaj so sklenili?

Lord Denmor je pristopil k vojakom, spremstvo za njim. Vojaki so napravili prostor in pustili grofa k indijanskim poglavarjem. Presenetljivo: rdečkožci so sedeli prav tako kakor prej v dveh skupinah na tleh, niti malo se niso premaknili s svojega mesta, samo svoje plašče iz jelenje ali bivolje kože so si potegnili čez glave, sedeli so tu sključeni, kakor da ravnodušno pričakujejo svojo usodo. Tudi Tekumseh se je vsedel za tremi poglavarji na tla. Zdajci so vsi ob guvernerjevem prihodu dvignili glave, toda ostali so dalje na tleh.

Ker nikakor niso kazali volje, da bi se dvignili, si je dal lord Denmor prinesiti stol, da mu ne bi bilo treba stati pred njimi. Grof je nekoliko pomišljal kako naj začne: takšne trmoglavosti pač od indijanskih poglavarjev ni pričakoval. Medtem ko so v bojnem posvetu poveljniki večidel zahtevali, da se takoj prekinejo mirovna pogajanja z Indijanci, je lord Denmor sklenil storiti še poslednji poizkus, da venčarje reši mir: sklenil je zahtevati od Šavanov, naj sami kaznujejo morilca.

Po kratkih trenutkih globokega molka na obeh straneh je pričel lord Denmor:

- Neki mož je bil umorjen.
- Kornstalk je mirno odvrnil:
- Da, tudi jaz sem to čul.
- Morilec pripada tvojemu plemenu.
- Ali ga je belj mož videl? — suho vpraša indijanski poglavar.

Lord Denmor vzroji:

- Menda ne boš trdil, da — ?
- Poglavar rodu Švanov pove samo kar je videl na lastne oči. Njegove oči niso ničesar videle. Morda je belj mož kaj več videl.

Zdaj se grof ni mogel več obvladati, nahnulil je Indijanca:

— Jaz tega nisem videl, toda sto belih mož je to videlo in...

Spet ga je prekinil poglavar Šavanov, njegove oči so zrle hladno in mrko:

— Sto belih mož lahko pove tisoč belih laži. Opišejo naj, kakšen je morilec! Če je Šavan, ga izključim iz svojega rodu, ker je sramota za ves naš narod, da je prerušil mir... Kornstalk je rekel, naj orožje miruje, dokler govori belj mož z njim o miru. Kornstalk drži svojo besedo, on ima en sam jezik, ne pa tisoč jezikov, kakor bleda lica. Šavani ne bodo trpeli, da bi en sam bojevnik izmed njih prerušil mir, katerega je Kornstalk zagotovil. Toda Kornstalk je star in je čul že mnogo laži. Kje je umorjeni?

Lord Denmor se je spet vzravnal. Ali ni Kornstalk pravkar zagotovil, da bo morilec kaznovan, če pripada rodu Šavanov? Morda se vendar še najde rešitev, morda bo vendar še mogoče ohraniti mir? Naposled ali ni imel Kornstalk v vsem prav? Ali ni bil že dostikrat osleparjen od belih ljudi? Lord Denmor potrebuje mir — v dvajsetih dneh utegnejo prispeti Mijamijci s tritisoč možmi. Kornstalk očitno o tem še ničesar ne ve, kajti lord Denmor mu je poslal lažnive odposlance, ki so indijanskemu poglavarju sporočali, da so Mijamijci doživeli popoln poraz. In Kornstalk je bil v svoji črnoglednosti dovolj lahkoveren, da je tem sporočilom verjel. Toda sleherni dan se lahko izkaže resnica, sleherni dan lahko pride h Kornstalku pravi sel — da, danes, prav danes je treba skleniti mir, Jutri bo morda že prepozno.

V ostalem je bilo lordu Denmoru popolnoma nerazumljivo, zakaj Mičikinikva — poglavar Mijamijcev še ni ničesar sporočil Šavanom o svojih zmagah. Lord pač ni mogel vedeti, da se

mijamijski poglavar strahovito jezi in razburja, ker je moral prelomiti dano besedo, ko ni mogel s 3.000 vojščaki prispeti Šavonom na pomoč. Res je bil obvestil Kornstalka o napadu indijanskega rodu Siju, toda potem ni poslal nobenega poročila več. Zdajci po zmagi nad plemenom Siju, ki je bilo nahujskano od Angležev, je hotel mijamijski poglavar kakor blisk in strela poseči v vojno in prihiteti svojemu prijatelju Kornstalku na pomoč. Njegov odposlanec naj bi tri dni pred njim prispel h Kornstalku — saj mijamijski poglavar vendar ni imel pojma o mirovnih pogajanjih. Kornstalk pa je bil spet preponosen, da bi zaveznika, ki ni držal besede in ni dal več čuti o sebi, prosil za pomoč.

Tako se je vse vrtelo na eni sami niti. Lord Denmor ni vedel, kako so se te reči ravnale, ni poznal neobrzdane, trmoglavega ponosa, ki je prevzemal vse te indijanske poglavarje. Takšen ponos bi bil pripisoval kvečjemu kakšnemu Angležu. Lord Denmor ni vedel ničesar, pač pa je nekaj slutil — in zato je zdaj bilo treba Kornstalku ustreči. Povedel ga je k mrliču, ki je ležal v travi pod umazano volne no odejo. Virginci so obsuli Šavana s psovkami in grožnjami, toda Kornstalk je mirno stopal ob iztegnjenih grozečih pesteh, kakor da bi to bile rože, ki se majejo v vetru.

Kornstalk je mrliča komaj malo pogledal, ko se je že okrenil in poklical Tekumseha k sebi. Ta je pristopil nekoliko začuden, pogledal je mrliča in se je nenadno sklonil preplašen, kakor da ne verjame lastnim očem. Ogledoval je mrliča natančno in pozorno. Potem se je vzravnil in je stal čvrsto kakor kol, oči je uprl k oblakom na obzorju. Čutil je, kako se svet okrog njega vrti.

To vendar ni... to vendar ni... ne, to kar ni mogoče... Saj ga je vendar sam umoril... takrat ob Kanavhi... črnega bojevnik... in tu zdaj leži še enkrat pred njim... Kdo, kdo je to storil?... Kdo ga je poznal?... Logana ni bilo tu... Kdo ga je torej poznal, kdo je prerušil mir?... Kdo je zanesel to veliko sramoto nad Šavane!... Po kratkem premoru se Tekumseh spet obvlada, ogleda se, kakor da išče nekoga, kateremu lahko zaupa, kratkih korakov stopi k Danetu Bunu, ki stoji v bližini, in reče skoro spokojno, z glasom, v katerem se v nasprotju z dosedanjim ponosom izraža vdanost:

— Dolga puška naj mi blagovoli povedati, kako se imenuje mrtvi mož.

Dane Bun brž odvrne:

— Imenuje se Bob Lajton, splošno pa smo ga klicali: Črni Bob.

Lord Denmor, ki ni razumel, kaj se dogaja, je mirno stal tu poleg in je prisluhnil. Tekumseh je vprašal dalje:

— Ima veliko rano na vratu. Kdaj je to rano dobil?

— V veliki bitki ob Kanavhi...

— Je to.. je to... isti mož, ki je ustrelil Loganovega sina?

— Tega pa ne vem. Bil je takrat zraven in je veljal za oštirjevega prijatelja.

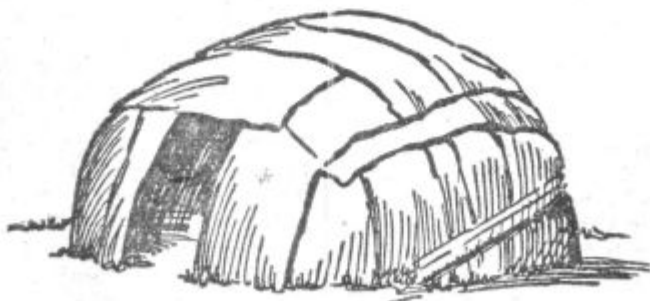
— Tekumseh je umolknil, glava se mu je sklonila na prsi. Lord Denmor pa je vprašal Daneta Buna precej razburjeno:

— To je torej eden izmed tistih fatalov, ki so Loganove svojce pomorili in so krivi vsega tega bojevanja.

Stari stezosledec je zagrizeno odvrnil:

— Da, to je, — se pravi: je bil poslednji izmed njih, dragi lord!

Dalje prihodnjic.

Indijanska koliba, kakršnih v Ameriki že dolgo ni več

Gabriel Scott:

S I V K A

Kmalu se je docela zdanilo, in čim svetleje je postajalo, tem bolj je Sivka stiskala oči. In ko se je naposled prikazalo sonce, jih je zaprla, legla po strani in iznova zaspala.

PETO POGAVJE

Imeniten zajtrk

Izenada se je Sivka zbudila, ker se je nekdo smukal okoli vrat njenega prenočišča. Kolikor je mogla, je odprla oči — pri vratih je stal droben, smešen spaček, ki jo je opazoval. Imel je majhna, koničasta ušesca, ki so mu stala pokoncu, in oči so se mu svetile kakor dva koščka premoga.

»Tuk-tuk«, je rekel in zamlaskal z jezikom. »Tek-tek-tuk«. Ni se čutil dovolj varnega.

»Mijav«, je dejala Sivka z najmilejšim glasom, »kdo pa si.«

»Tuk-tuk-tuk«, je odgovorila živalica in pokazala svoj imenitni rep, »veverica sem, če še ne veš, in na najvišje drevo lahko splezam.«

»To znam tudi jaz«, je menila Sivka.

»Tek-tek, majhne ptice pevke znam lovit!«

To je znala tudi Sivka.

»Tuk-tuk, tudi jajca znam jesti!«

»To pač ni nobena umetnost«, si je mislila Sivka. Kolikokrat je doma kradla kokošja jajca!

Tedaj se je naposled veverica ujezila.

»Tuk-tuk-tuk«, je dejala, »kar naravnost z vrha drevesa lahko skočim na tla. In ti? Ali znaš tudi to?«

Ne, tega Sivka ni znala.

Tedaj pa je postala veverica pošteno domišljava.

»Tuk-tuk-tuk«, je rekla tako na glas, da je po gozdu odmevalo. Potem je odtrgala storž na jelki; en, dva, tri, že ga je raztrgala in si namašila seme-nja v gobček.

»Ali tudi tega ne znaš?«

»Ne«, je morala Sivka v zadregi priznati. Čutila je, da je neizmerno lačna, toda jelkovih storžev vendar ne more jesti!

»Potem nisi kaj prida«, je zaklicala veverica, »tuk-tuk-tek-tek!«

»Le počakaj! Če bi te le mogla dobiti!« si je mislila Sivka. »Potem bi te že naučila, koliko sem prida! Ti prav za prav nisi nič drugega kakor nekakšna podgana, vzlic imenitnemu repu!« Potem je prilezla iz gnezda in začela plezati po deblu navzdol. Tedaj šele je veverica podivjala! Smejala se je, da je na veji skoraj kozolce preobračala.

»Praviš, da je to plezanje?« je vprašala.

»Saj lezeš vendar z repom naprej!«

In potem je skočila za njo z veje na vejo, samo da bi Sivka zijala. »Tuk-tuk-tuka«, je klicala in se iz nje norčevala. Uboga Sivka se je na vso moč trudila, toda vzlic temu je šlo počasi, in čim bolj se je veverica smejala, tem bolj nerodna je postajala Sivka. Saj je hotela pokazati, kaj zna, toda šlo je tako, kakor navadno gre, če hoče kdo kaj pokazati. Ni se mogla več oprijemati lubja in telebnila je z glavo na tla, da so ji vse kosti zahreščale. »Mijav«, je zavekala, ker jo je pošteno zabolelo, potem pa je docela mirno obležala.

Ko je veverica to videla, je morala priti seveda bližje, da si vse dobro ogleda. »Tek-tek«, je rekla in priskakljala k njej. Bila je tako radovedna, da ji je stal rep pokoncu kakor omelece za

steklenice. Ali se je ta nesrečna neroda do smrti pobila? Zdaj je bila že tik pri njej — tedaj pa je planila Sivka kakor blisk kvišku in jo udarila s tatico po glavi.

»Zdaj boš pa videla, kdo izmed naju je kaj pridala«

In potem je pojedla veverico za zajtrk in šla sita in zadovoljna še globlje v gozd.

ŠESTO POGlavJE

Zeja boli

Dostikrat pravijo, da se človeku ne godi dobro po svetu, toda mački pogosto ni nič bolje. To je Sivka občutila. Seveda je znala dobro loviti podgane in miši in se sama prebiti skozi življenje, če je bilo treba, toda bila je tudi vajena, da so ji ljudje stregli in jo razvajali. Vsak dan je dobila skodelico še toplega, pravkar pomolženega mleka; tudi namazan kruh so ji dali in košček pečenke v rjavi omaki. Gladih so jo čistili s ščetko, kopali in ji z glavnikom česali dlako — zato ji ni bilo tako lahko, ko se je iznenada zavedala, da je sama na svetu. Toda »ph«, si je mislila, »saj pojde tudi brez tega!«

Čez nekaj časa je začutila, da je žežna. Tako zelo se ji je zahotelo mleka, toda kje naj ga dobi sredi najtemnejšega gozda? Pohajkovala je nekaj časa in iskala med drevjem in kamenjem in premišljevala, kje bi lahko dobila kaj dobrega, toda ne, ničesar ni odkrila. Med potjo je dobila nekaj mlak s postano vodo; nekaj požirkov je popila, čeprav se ji je vođa gnusila. Fej, kako nemarno je smrdela. Vsekako mora odkriti kraj, kjer bo dobila kaj svežega mleka.

Kakor smo že povedali, Sivka še ni nikoli prej hodila po gozdu, toda ker ni imela glave samo zato, da bi se po njej praskala, je kmalu dobila, kar je iskala. Čez nekaj časa je zavohala, da diši po kravah, in ko je šla za vonjem, je zaslišala kravje zvonce. Naposled je prišla v majhno, sivo poletno stajo sredi gozda skočila je v eno izmed lin in pogledala v stajo s svojimi velikimi, rumenimi očmi. Notri je bilo šest ali sedem krav ki so prav tedaj jedle in prežvekovale. Vse so ji kazale hrbte, toda Sivka jih je vzlic temu pozdravila.

»Mijava«, je rekla na moč prijazno. Ena izmed krav se je ozrla in jo pogledala.

»Mule« je odgovorila s polnimi usti, »kaj pa hočeš?«

»Malo mleka bi rada. Tako strašno sem žejna!«

»Kaj pravi?« je vprašala druga in pogledala navzgor s šopom sena v gobcu.

»Malo mleka prosiš.«

Zdaj se je začelo vneto prerekanje od jasli do jasli.

»Saj vendar ni naš maček«, je rekla ena izmed krav.

»Ne, čisto tuj je«, je menila druga.

»No, saj mu lahko vzlic temu malo damo!«

»Saj mu ni treba dosti!«

»Če pa dekla kaj opazi?«

»Oh, saj to ni nič hudega!«

»Zaradi varnosti bi mu lahko dala vsaka malo, potem ne bo nič opazil!«

Naposled se je prva spet obrnila k Sivki:

»Ali znaš molzti?«

Ne, tega pa Sivka ni znala.

»Hm«, so menile krave, »potem pa ne gre drugače, kakor da počaka, dokler ne pride dekla v stajo«. In iznova so začele prežvekovati.

K sreči je ta dan dekla zgodaj vstala in Sivki ni bilo treba dolgo čakati. Toda prišla ni sama. Mogočen, lisast maček jo je spremljal, smukal se je ob njenem krilu in se ji tako prilizoval, da je bilo že kar nemarno gledati.

»Mijav«, je dejala Sivka in visoko dvignila rep, da bodo videli, da ni huda. To je bila njena zastava miru. Toda dekla je še pogledala ni

»Stran!« je rekla in zacepetala z nogo. »Kaj pa si tu izgubila?« In lisasti maček je godrnjal, prhal in jo prav tako poskušal pregnati. Oba sta bila sila neprijazna.

No, Sivka ni bila cmeravka. Mirno je sedela v svoji lini. Saj je imela čisto vest in ta daje vselej pogum. Toda potegnila si je rep med noge in pripravila kremplje, saj ni mogla kar tako že v naprej vedeti kako se bo lisasti maček vedel. Videti je bil precej nevaren.

(Dalje prihodnjič).

Jutrovčki pišejo

Zakaj moramo varčevati? Naše srce je središče kreposti, a poleg tega ga včasih obvladajo slabe misli. Ko nas je mati prva vodnica, učila govorniki nam je obenem vsadila v srce najkrasnejše cvetove vseh dobrih lastnosti. Taka cvetka je tudi — varčevanje. Neznatno v svojem krogu, a vendar potrebno. Človek, ki se odzove klicu varčevanja, hiti prav gotovo v objem sreče, po kateri hrepeni vsakdo. Prične se lahko pri najmanjši reči, ker tudi ta začetek vodi k cilju.

Tudi mi mali nebogljenčki imamo dolžnost, da skušamo že v svoji mladosti stopati po poti varčevanja. Saj bomo tudi mi nekoč to, kar so sedaj naši očetje in mame. Zato hočem tudi jaz skrbno gojiti cvetko varčevanja s tem, da štedim s šolskimi knjigami in obleko. Obžalovanja pa so vredni tisti, ki pijejo in zapravljajo denar, doma pa morijo s tem nešteto otrok, ki v bedi in gladu trpijo. Tem pa kliče: »Spreobrnite se in zajmite iz studenca varčevanja čašo okrepcila!»

Grabner Vekoslava I a. r. mešč. št. v Trbovljah, Brnica 22 p. Hrastnik.

Dragi stric Matic! Zelo rad čitam »Mlado Jutro«. Danes sem se okorajžil in Ti odgovarjam na Tvoj novi natečaj. »Zakaj moramo varčevati.«

Varčevati moramo zato, da kaj imamo. Jaz imam tudi svoj nabiralnik. Prepoln ni ker večkrat me »premoti izkušnja, da bi zadel zlato krogljico v »Poletu« in dinarja ni. Ako pa dinarja ni, ni sto dinarjev. Zato hočem varčevati, da si bom kaj prihranil, saj iz malega raste veliko. Ko bom velik bom šel z denarjem lahko daleč po svetu, ali pa si bom kaj kupil, brez denarja pa se nič ne dobi in daleč ne pride. Lepo Te pozdravlja

Janko Vojvoda, III. a. r. Bohinjska Bistrica.

O varčevanju Zakaj sploh varčujemo? Varčujemo z namenom, da si za privarčevano vsoto kupimo ali privoščimo kaj takega, kar nam je koristno in potrebno za življenje.

Kaj se pravi varčevati in kakšne izkušnje te obhajajo, da denarja ne zapraviš, vem sama zelo dobro. Moja mesečna apanaža znaša 20 din. Ako bi jih zapravila, bi si lahko privoščila

vsako nedeljo gledališče ali kino. Pa ne storim tega. Vtepla sem si namreč v glavo, da moram letos na morje. Glavne stroške bi krili seveda starši, ampak ostane še nešteto malenkosti, ki si jih hočem nabaviti sama — po lastnem okusu.

Že v začetku leta sem si napravila »proračun« tako, da sem imela že na prej nekoliko pregleda. Prištela sem tudi »nepredvidene« dohodke (za god, izpričevalo, strici, tetke, itd.) K mesečni »renti« pa dodajam tudi denar, ki ga dobivam za instrukcijo.

Tako se bo nabrala čedna vsotica, ki jo bom porabila za to, da si malo ogledam svet in da se okrepim za nove napore v prihodnjem šolskem letu. In ne bo mi žal, saj bo potem toliko več veselja obenem.

Novi natečaj v »Ml. Jutru« naj bi se glasil: »Kaj mi je v Ml. Jutru všeč in česa pogrešam.«

Draga Lindič, Sevnica t. č. dijakinja III. r. žen. drž. realne gimnazije v Ljubljani.

Dragi stric Matic!

Tudi jaz sem zvesta bralka »Mladega Jutra«. Komaj dočakam nedelje ko ga dobim. Odgovarjam Ti na novi natečaj.

Varčevanje je moč države. V takšni državi v kateri prebivajo varčni ljudje ni siromaštva in bede. Vsak skrben in pameten človek varčuje že v mladosti, da bo na starost živel brezskrbno. Vsak mlad človek bi moral skrbno hraniti vsak dinar tako bi si počasi a redno pridobival imetje. In za vsakega takega človeka bi veljal pregovor:

«Od kamna do kamna palača
zrno do zrna pogačal»

Ko bi vsi tako delali bi postala naša država močna in krepka. A žali Bog ko je pa takih ljudi komaj nekaj. Več je zapravljivcev kakor pa varčnih ljudi. Vsak mlad človek, ki v brezdelju zapravlja denar ne pomisli kako grenki bodo dnevi starosti ko si bo na ta ali oni način težko s svojimi zadnjimi močmi služil vsakdanji kruh. Lepo Te pozdravlja

Valerija Korun, uč. VI. r. v Trnavi št. 42, p. Gomilsko.

Zakaj varčujemo?

Kdor zmeraj z denarjem skrbno varčuje,

in pazi pridno na vse, —
zakrpane čevlje na nogo obuje,
v starosti dobro mu gre.
Varčujmo, varčujmo že v mladosti,
to naše geslo naj bo,
pustimo kino in druge sladkosti,
da na starost ne bo nam slabo.

★

Prosim še nekaj sedaj,
o Jadranu prelepem sinjem,
prihodnji naj bo natčaj!
Da, stric Matic, o Ti boš ginjen,
ko opišem Ti ta morski raj.

Zagar Marija, uč. III. razr. obrt.
strok. šole v Ljubljani, Zg. Šiška 256.

Kako moram varčevati?

Danes se prvič oglašam v »Mladem Jutru«. Mislim, da je življenje lepo, če ima kdo vsaj malo prihranka. Premagal sem se, da nisem kupil bonbonov, ampak sem shranil denar v denarnico. Pozneje sem si preskrbel hranilnik. Notranji glas mi je velel: »Ne bodi len, nesi denar v hranilnico!« Vzel sem hranilnik z denarjem, ter ga nesel v hranilnico. Vedno sem se držal pregovora, ki nam veli:

»Zbiraj, štedi že v mladosti, da ne boš stradal v starosti!«

A na drugo vprašanje ne vem kako bi odgovoril. Nisem dober pisatelj, a vendar mislim, da nekaj bo. Kakor nekateri bi rad tudi jaz, da bi nosil prihodnji natečaj naslov: »Moj šolski izkaz.«

Cej Slavko, učenec IV. razr. v Zg. Šiški 280.

Zakaj moramo varčevati. V šoli nas gospod učitelj vedno uči kako moramo varčevati. Z varčevanjem si prihranimo lahko veliko denarja. Varčevanje je moč naroda. Če hočemo biti v starosti brez skrbi, moramo znati varčevati že v zgodnji mladosti. Kdor pa tega ne dela in samo zapravlja, ga zapravljivost lahko spravi na beraško palico. Zato pa moramo znati dobro in skrbno varčevati. Zato bom poslušala to besedo »Varčevanje« in jo bom vedno nosila v svojem srcu do konca svojih dni.

Turnšek Marija
učenka IV. r. ljudske šole
v Braslovčah

Zakaj moramo varčevati? Varčevanje je temeljni kamen blagostanja. Kdor se v mladosti uči varčevati, temu ni težko na stara leta. Varčujemo lahko pri vsaki stvari. Zato, otroci, ubogajmo starše in učimo se varčevati. Kar se otrok v mladosti nauči, to tudi moč pozabil ne bo. Narodni pregovor pravi »Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača«.

Balant Drago
IV. r. ljudske šole
v Braslovčah

Dragi stric Matic! Tudi jaz sem se udeležila novega natečaja. Varčevati moramo za to, da nam ne bo treba na stare dni beračiti. Čitala sem, da je bil nekoč bogat kmet; ker je vse zapravil, kar je zaslužil, mu je posestvo začelo ščasoma propadati in sedaj na stare dni mora beračiti. Kateri noče varčevati v mladih letih, se mu bo godilo na stare dni ravno tako.

Prihodnji natečaj naj bo življenje snežink. Najbolj všeč mi je bil natečaj o izgubljenem čevlju. Prav nič mi ni ugajal natečaj o vojni in alkoholu.

Te pozdravlja zvesta bralka »Mladega Jutra«.

Soline Roza, učenka III. razr. v Rogatcu.

MANKO GOLAR:

Zimska noč v goricah

Svetlo nocoj so zvezde gorele,
mir je objemal trudne gorice,
breze so plaho v noč zaihtele,
bor je pobožal smrečici lice.

Zimska je pesem objela gorice,
v snu se smehljala speča je trta,
hiše so ždele, spali so holmi —
z zvezdami noč je bila rastta.

Daleč tam sanjal Sveti je Bolfenk,
belo si kučmo del je na glavo,
blizu pa Urban, Barbara Sveta
k nebu visoko je zrla sanjavo.

Beli draguljčki v noč so blesteli,
v mrak je tam rimska cesta razlita —
zdaj se oglašil zvon je Miklavža —
daleč tam jutro za Muro se svita.

Ob 10. knjigi pisatelja Josipa Korbana

Naša mladinska literatura je dobila spet lepo knjigo; poklonil ji jo je Josip Korman iz Gornjega grada. Mladinska povest, ki obsega 130 strani, nosi naslov: »Kralja sta razveselila«. Imenovana knjiga je že deseta, ki jo je napisal ugledni šolnik in marljivi pisatelj Korman. Knjigo bo mladina rada prebirala, saj veže iz nje domač duh in se nam zdi, kakor da vse osebe poznamo in so naši stari znanci. Delo ima izrazito nacionalno in sokolsko tendenco, prav zato bi ne smelo manjkati v nobeni šolski, sokolski in drugi, mladini namenjeni knjižnici. Verjetno je, da je dobil pisatelj pobudo po resničnih dogodkih.

Kralja sta razveselila.
Kdo?

Invalid Lovrenc, žrtev vojne in mali Markec, vnuk brodarja Tomaža, ki neutrudno prevaža ljudi, njih vozila in tovore čez veliko reko blizu slavnega slovenskega zdravilišča. Prijetno prede Korman svojo povest. Mamica malega Markca, ki pastiruje in hodi k sokolski telovadbi, pobegne v svet, Zanj se zavzame z vso ljubeznijo ded Tomaž.

Zdraviliškim gostom prodaja drobne spominke invalid Lovrenc.

Invalid Lovrenc pa izdeluje na skrivaj z narodnimi okraski ozaljšane citre, ki jih namerja podariti našemu vladarju. Dve leti tihega, vztrajnega dela in Lovrenc je izdelal resnično umetnino.

Sokoliču Markcu poveri nalogo, da izroči citre Nj. Vel. kralju ob priliki večjega sokolskega izleta. Na pomoč jima priskoči njun prijatelj šofer Rok, ki prepelje zastoj mladega sla Markca na sokolski izlet.

V gneči pa se zgodi nesreča. Na zletišču zbijejo Markcu citre na tla in nekdo jih celo pohodi. Obunno zaplače Markec, a rešitev je tu. Odličen sokolski vodja povede Markca v dvorno ložo, kjer izpolni invalidovo naročilo. Ganjeni kralj podari malemu Sokoliču spominski cekin, invalid Lovrenc pa je radosten kakor še nikoli, ko izve, da je kralj res sprejel njegovo darilo.

Uvodoma zaskrbljeno življenje Lovrenca in Markca se prevrže na boljše. Invalidu preskrbe trafiko in dobri ljudje mu pomagajo še k lastnemu krovu. Nekdanji pastirček, ki so ga vabili ci-

gani za lajnarja k vrtiljaku, postane v zdravilišču natakhar.

V knjigi je nanizanih mnogo mičnih dogodbic, na primer tista, ko spremlja mladi dobrčina Markec cigančico Matildo skozi gozdnato pot na hrib, kjer dobita psička Bibija. Na povratku ju zajame nevihta in ob grmenju in tresku se spove mala ciganka in pove, da je ukradla kokoš, ko je bila njena mati bolna.

Korman je pokazal, da ima spretno pero!

Res, povest ima mnogo prijetnega, zabavnega berila, zaključek pa izven v nepozabni čas, ko pride iz Marseja vest o smrti blagega kralja...

★

Narodna tiskarna v Ljubljani je knjigo — stavek iz »Mladega Jutra« — okusno natisnila. Shkar in kipar Niko Pirnat, dober znanec naših čitateljev, pa je Kormanovo povest s celostranskimi prizori zelo bogato opremil. Ilustrativni del knjige kaže, da štejemo Nikolaja Pirnata po resnici za najboljšega ilustratorja mladinskih del.

Knjigo priporočamo za darila našim malčkom ob rojstnih dnevih, godovih ali drugih prilikah. Prav s tem bomo navajali mladino, da bo znala ceniti knjigo, svojo najboljšo prijateljico.

— oe —

Morda še ne veš

Ura, ki jo ni treba navijati. Švicarski urar je naredil uro, ki jo ni treba navijati pa vseeno teče. Toplota jo žene. V uri je cevka, ki ima obliko črke V. Cevka je napolnjena z živim srebrom in s tekočim plinom. Kakor hitro se toplota le količkej izpremeni, zraste živo srebro in cevka se premakne. To gibanje zadošča, da žene uro. Če se toplota izpremeni samo za eno stopinjo, teče ura pet ur. Toplota se pa, kakor vemo, stalno izpreminja in tako ni treba te nove ure nikoli navijati.

Gradovi v Sloveniji. Slovenija ima še 344 dobro ohranjenih gradov in 177 grajskih razvalin.

Manica:**Ošabna ribica**

Ribica sreča v vodi žabo ter se raz-
hudi nanjo:

»Oj, ti grda žival! Izgini iz bistre
vode, v kateri plavamo ribe in se po-
berj v kakšno umazano mlakužo! Ne
morem te gledati. Uf, te tvoje ostudne
noge...!«

Žabico to nezaslišano zaničevanje
silno užalosti. Vendar ne odvrne ošab-
nici niti besedice nego vse mirno in
molče pretrpi.

V tem pride k vodi ribičev sin, uja-
me ribo in žabo ter ju ponese na pe-
ščeno obal, da se poigra z njima.

Ko pa je dečku igre zadosti, pusti
živalci brezbrizno na obali ter se od-
pravi domov.

»Hvala Bogu za moje grde noge,«
vzklikne hvaležno žabica in odkoraka
počasi toda sigurno nazaj v vodo, kjer
se ohladi in odžeja.

Ošabna ribica pa si ne zna in ne
more pomagati ter kmalu na vročem
pesku žalostno pogine.

Listnica uredništva

Uganke in križanke iz zadnjih šte-
vil so pravilno rešili:

Zavr! Ivan, dijak I. d razr. I. dež.
real. gimn. v Ljubljani, Božo Robida,
dijak I. drž. real. gimn. v Ljubljani,
Herbst Pavel, dijak II. b razr III. drž.
real. gimn. v Ljubljani, Stamač Drago,
dijak IV č razr III. drž. real. gimn. v
Ljubljani, Mallner Alfred, dijak ? razr.
v Ljubljani VII, Podgornik Stanko, di-
jak III. c razr. gimn. v Ljubljani.

★

P. St. v Lj. S križankami in podob-
nim smo založeni, da nekaj časa ne
moremo sprejemati novih prispevkov.

★

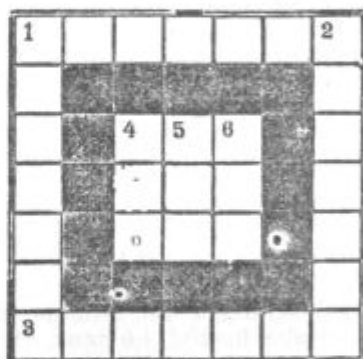
T. K. v Vinici: Stric Matic se Ti le-
po zahvaljuje za poslano povest. Na
žalost pa smo z gradivom tako založe-
ni, da ne moremo zdaj ničesar sprejeti
v objavo. Potrpi, morda bo jeseni kaj
bolje.

Jutrovčkom za pirhe:

„Strica s košem“

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih 16 zlogov: ca —
di — e — kev — ki — kol — lod —
nar — nik — olj — ov — pe — praz
— raz — red — va 8 besed pomena:
1. versko, državno, skupinsko ali oseb-
no pomemben dan; 2. idejna ločitev;
3. pramati; 4. cvetni prah; 5. Gregor-
čičeva pesem, 6. užitni sadež; 7. do-
mača žival, 8. naša denarna enota —
da bodo dale začetne črke od zgoraj
navzdol predvojno slovensko dijaško
gibanje z jugoslovensko revolucionar-
nim programom, končne črke od zgo-
raj navzdol pa naziv njegovih prva-
kov.

Križanka

Vodoravno: 1 znan slovenski škof,
3 aparat, ki ga rabijo zdravniki, 4 do-
mača žival, 5 del voza, 6 zdravilo.

Navpično: 1 slovenski pesnih in pi-
satelj, 2 neosvobojenej del slovenske
zemlje, 4, 5, 6 isto kot vodoravno.

Rešitev križanke
»Otona Župančiča«

Vodoravno: 1. nos. 3 tvorim. 9.
bob. 12 as. 14 bežen. 16 bu. 17 pro.
19 šum. 20. ora. 22 vreča. 24 stela.
26. živel naš pevec. 27 Edita. 28 Eli-
ja. 30. era. 31. oči. 33. osa. 35. ak. 37.
snide. 39. na. 40. top. 41. prečiti. 42.
ras.

Navpično: 1. naš. 2 os. 4. ob. 5 veš.
6 O Župančič. 7 Rem. 8 in. 10. ob.
11 bos. 13 brevir. 15 previs. 17 pri-
de. 18 očeta. 20 Otelo. 21 oleja. 22.
vže. 23 Ala. 24 spe. 25 Aca. 29 tat.
31 one. 32 idi. 34. bas. 36. ko. 37. s. r.
38. et. 39. na.